

Beschrijving van de activiteiten van Stichting Historisch Verpleegkundig Bezit aan beheer, uitleen, samenwerking en publieksbereik van de Collectie Verpleegkundig Erfgoed in de jaren 2014-2017.

Auteurs: *Ida van Deth-Ruys (collectiebeheerder) en Cecile aan de Stegge (voorzitter).*

Datum: 15 september 2017

In 2014:

Voortgang op bestaand beleid ter ontsluiting van de collectie:

- Voortgang registratie en digitalisering van objecten; voortgang registratie van boeken en foto's.
- Deelname aan het Museumweekend op 5 en 6 april 2014.
- Samenwerking met Universiteitsmuseum Utrecht in verband met ongediertepreventie en – bestrijding.

Nieuw beleid gericht op verdere samenwerking en publieksbereik:

- 1) Aanzet tot het besluit om een nauwe samenwerking aan te gaan met de Nederlandse Vereniging Medische Geschiedenis (NVMG) en de Stichting Centrum Medisch Erfgoed op Urk (dit betekent een naderende verhuizing van de collectie naar Urk).
- 2) Productie en uitgave van het boek *Handen uit de Mouwen, 150 jaar verpleegkundig uniform in Nederland*, hetgeen was gefinancierd door het CZ Fonds en werd gepresenteerd op de 50ste Dag van de Verpleging d.d. 12 mei 2014 op Hogeschool Windesheim te Zwolle.
- 3) Samenstelling en oprichting Comité van Aanbeveling.
- 4) December: verbreken van de samenwerkingsovereenkomst uit 2001 met het Florence Nightingale Instituut te Zetten, n.a.v. het besluit van het FNI de museale functie af te stoten en een digitale koers te gaan varen, waardoor SHVB belangrijk aan expositieruimte en financiering inboette.

Uitleningen van de collectie in 2014 aan:

- 1) Stichting Beatrixoord te Haren voor permanente expositie.
- 2) Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen voor het langdurig inrichten van een sanatoriumkamer in huize Verwolde te Laren.
- 3) De Heer D.A. Jonker te Gouda in verband met een presentatie.
- 4) Praktijkopleiding Emergis te Goes in verband met een festiviteit.
- 5) Studenten Hogeschool Windesheim te Zwolle in verband met een presentatie over het klaarmaken en toedienen van medicijnen.
- 6) CZ Fonds in verband met de openbare presentatie van de Publieksprijs 2014 op 13 november te Eindhoven; deze was gewijd aan de uitslag van een enquête over de plaats van 'kleding in de zorg' naar aanleiding van het winnen van de Publieksprijs 2013 door SHVB.
- 7) Museum Flehite te Amersfoort in verband met de tentoonstelling over Belgische vluchtelingen tijdens WO I.

In 2015:

Voortgang op bestaand beleid ter ontsluiting van de collectie:

- Voortgang registratie en digitalisering van objecten; voortgang registratie van boeken en foto's.
- Actualisering en uitbreiding website.
- Deelname museumweek 2015 met name twee dagen, tijdens welke dagen een aantal zorgvuldig volgende richtlijnen van LAMO geselecteerde objecten werden verkocht.
- Nadere verkenning toekomstige behuizing op Urk.
- Voorbereiding van de verhuizing naar Urk

Nieuw beleid gericht op verdere samenwerking en publieksbereik:

- 1) Start intensiever overleg met NVMG en Stichting Centrum Medisch Erfgoed (SCME).

- 2) Deelname Medisch Historische Marktdag te Nijmegen 5 juni 2017.
- 3) Aanschaf tablet, waarop ca 100 foto's van historische objecten kunnen worden getoond bij evenementen buitenshuis.
- 4) Samenwerking met Rijksdienst Cultureel Erfgoed om SHVB in de gelegenheid te stellen een groot deel van de collectie digitaal toegankelijk te maken op: www.digitalecollectienederland.nl.
- 5) Deelname voorzitter in productie en presentatie van de 'Canon Verpleegkunde' met link van biografieën van prominente verpleegkundigen naar de website van SHVB.

Uitleningen van de collectie in 2015 aan:

- 1) Stichting Beatrixoord te Haren voor permanente expositie.
- 2) Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen voor het langdurig inrichten van een sanatoriumkamer in huize Verwolde te Laren.
- 3) Sint Pieters-en Bloklands Gasthuis te Amersfoort voor een grote presentatie in het Atrium aldaar.
- 4) Diaconesseninrichting 'Bronovo' te Den Haag voor een expositie ter ere van het 150-jarig bestaan.
- 5) Het Nieuwe Instituut te Rotterdam vanwege de expositie 'De Tuin der Machines'.
- 6) Streekmuseum Krimpenerwaard voor een tentoonstelling over gebruiken rondom de geboorte.
- 7) Heemkundekring Hooge Zwaluwe voor het inrichten van een noodhospitaal tijdens WO II.
- 8) Altrecht, locatie Zeist, aan Kerngroep 'Vergeten Slachtoffers' voor een tentoonstelling in het stadhuis van Zeist voor drie maanden, te starten ten tijde van een bijeenkomst over Vergeten slachtoffers tijdens WO II.
- 9) Stadsarchief Amsterdam voor de tentoonstelling '150 jaar Emma Kinderziekenhuis'.
- 10) Jacqueline Streng voor een presentatie over kraamverzorging.
- 11) Van Hoornbeeck college te Amersfoort in verband met de Dag van de Verpleging.
- 12) 'Reliëf' in verband met project en inspiratiedagen 'religieus erfgoed menslievende zorg'.
- 13) Leerlingen Hogeschool Windesheim te Zwolle in verband met een presentatie over de zorg voor psychiatrische patiënten.
- 14) De heer E. Kleijer te Ootmarsum voor een theatervoorstelling.

In 2016:

Voortgang op bestaand beleid ter ontsluiting van de collectie:

- Bezoeken van de museum vakdagen te Eindhoven op 24 en 25 mei 2016.
- Bestuursleden woonden diverse bijeenkomsten en evenementen bij.

Nieuw beleid gericht op verdere samenwerking en publieksbereik:

- 1) Zoeken van een tijdelijke werkruimte te Amersfoort, waar de vrijwilligers elkaar iedere twee weken kunnen ontmoeten om achterstallige registratiewerkzaamheden en administratief werk te verrichten. Deze ruimte werd gevonden in de bibliotheek van St Pieters-en Bloklands Gasthuis te Amersfoort, locatie Vathorst.
- 2) Selecteren en inpakken van de gehele collectie in drie zeecontainers; deze worden eind maart vanuit de locatie Amersfoort vervoerd naar en opgeslagen op Urk, welke opslag een jaar zal duren.
- 3) Toetreding tot Genootschap Flevoland en bijwonen van twee bijeenkomsten van het Genootschap.
- 4) Plannen van kennismakingsbezoeken door bestuursleden aan vier erfgoedinstellingen die relatief veel verpleegkundig materiaal bezitten maar SHVB niet kennen (Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Atria - archief voor de Vrouwenbeweging, Stadsarchief Amsterdam en Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen).
- 5) Werkconferentie op Urk, 15 september 2016, ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van SHVB. De ca. 40 bezoekers luisterden naar een lezing over het actuele belang van SHVB en

naar een pleidooi voor het weer invoeren van het vak 'verpleegkundige geschiedenis' in de opleiding tot verpleegkundige. Daarop volgde een discussie.

- 6) Voorzitter SHVB levert artikel aan bij tijdschrift *Historica* over 30 jaar SHVB; krijgt dit terug met verzoek tot enkele wijzigingen.
- 7) Voorbereiden en plannen van het uitpakken van de collectie en het inrichten van de definitieve behuizing Foksdiep 2, welke medio december 2016 zou vrijkomen.
- 8) Ontwerpen en tekeningen maken, afspraken maken met leveranciers en bedrijven om de ruimte gebruiksklaar te maken.

Uitleningen van de collectie in 2016 aan:

- 1) Stichting Beatrixoord te Haren voor permanente expositie.
- 2) Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen voor het langdurig inrichten van een sanatoriumkamer in huize Verwolde te Laren.
- 3) Van Hoornbeeck college te Amersfoort (uniformen voor Dag van de Verpleging).
- 4) Onze Lieve Vrouwe Gasthuis/ Lucas ziekenhuis te Amsterdam (uniformen voor Dag van de Verpleging).
- 5) 's Heeren Loo te Monster.
- 6) Universitair Medisch Centrum te Utrecht.
- 7) Academisch Ziekenhuis der Vrije Universiteit te Amsterdam.
- 8) Kring Nieuwegein - Museum Warssenhoek.
- 9) Wijkmuseum Soesterkwartier (tentoonstelling voer Kraamverpleging).
- 10) Faculteit Gezondheidszorg, richting Verpleegkunde, van de Hogeschool Windesheim te Zwolle: objecten betreffende medicijntoediening en wondverzorging.

In 2017 tot en met augustus

Voortgang op bestaand beleid ter ontsluiting van de collectie:

- Vrijwilligers herregistreren objecten die ten gevolge van de verhuizing anders zijn geplaatst;
- Voortgang registratie en digitalisering van objecten;
- Voortgang registratie van boeken en foto's.

Nieuw beleid gericht op verdere samenwerking en publieksbereik:

- 1) Januari-maart 2017: Gebruiksklaar maken van de nieuwe behuizing: opdrachten tot plaatsen verdieping, nieuwe trap aanbrengen, schoonmaken en schilderen wanden, vloerbedekking leggen, verlichting en nieuwe elektra aanleggen, verwarmingsketel vernieuwen.
- 2) April 2017: Verhuizers komen de inhoud van drie zeecontainers afleveren en volgens door SHVB gemaakte tekeningen het zware meubilair plaatsen.
- 3) Bestuursleden, medewerkers en hulpvaardige buitenstaanders richten gedurende de maand april de nieuwe behuizing in en herplaatsen in tientallen kasten circa achtduizend objecten en 4000 boeken.
- 4) SHVB nodigt journalisten uit om te komen kijken en een artikel te schrijven over de Stichting; *Het Urker Land*, de *Amersfoortse Courant* en het *Reformatorisch Dagblad* (veel gelezen op Urk) gaan hierop in. Dit levert veel nieuwe bezoekers op.
- 5) Bestuur richt zich op kennismakingen met potentieel interessante partners op Urk en omgeving en het zoeken naar nieuwe vrijwilligers.
- 6) Het Bestuur maakt SHVB bekend aan de vermogensadviseurs van alle grote banken in Nederland.
- 7) IISG (Frank de Jong) komt kennismaken met SHVB op Urk.
- 8) SHVB vraagt advies bij senioradviseur cultureel erfgoed op Ministerie OC&W.
- 9) Directeur NvTz (Marius Buiting) komt op bezoek op Urk en belooft te helpen bij het indienen van een aanvraag voor een haalbaarheidsstudie bij het Mondriaanfonds.
- 10) De directeur en de commercieel medewerkster van het Kwaliteitsorgaan voor Management en Bestuur van Verpleeghuizen (Frank Seine en Josien Wissink) komen op bezoek op Urk en zeggen steun toe bij de aanvraag naar het Mondriaanfonds. In het kader van hun besef dat

juist eenlingen heel belangrijk kunnen zijn voor een cultuuromslag zien zij graag dat SHVB een publicatie ontwikkelt over de wijkverpleegkundigen aan wie een straatnaam gewijd is, waarin uiteen wordt gezet in welk opzicht de bewuste wijkverpleegkundigen zich onderscheiden van hun collega's.

- 11) Stichting Beroepseer (Alexandrien van der Burgt) komt kennismaken op Urk. Dit levert een toezegging op tot samenwerking bij het verder ontwikkelen van een eventueel meerjarenprogramma.
- 12) SHVB gaat kennismaken met de nieuwe directeur van V&VN en deze zal in december 2017 komen kennismaken op Urk. Ze biedt tevens aan om mee te gaan helpen bij het creëren van een zinvolle strategie naar nieuwe samenwerking tussen FNI en SHVB. Dit acht ze kansrijker als Mondriaan de haalbaarheidsstudie financiert.
- 13) 17 juni 2017: 'Open dag' voor gezondheidszorgstellingen, culturele instellingen en belangstellenden op Urk, in de Noord-Oostpolder en in Flevoland; tevens voor schenkers, helpers en andere belangstellenden. Ruim 125 enthousiaste bezoekers hebben positief gereageerd.
- 14) Juli: voorzitter SHVB levert herzien geïllustreerd artikel over 30 jaar SHVB aan bij het blad *Historica*. Dit zal worden geplaatst in het februarinummer van 2018.
- 15) Docenten verpleegkunde van de Hogeschool van Amsterdam komen op bezoek op Urk en bieden aan les te geven op Urk aan de hand van oude instrumenten, waarmee bepaalde principes onder verpleegtechnische handelingen beter uit te leggen zijn dan met de jongste hoogtechnologische instrumenten. Vice versa nodigen zij SHVB uit om in september een les te verzorgen voor al hun groepen eerstejaars studenten verpleegkunde.
- 16) September: voorzitter SHVB levert een geïllustreerd artikel aan over de veranderende verpleegkundige taken bij couveuseverpleging door de tijd heen voor het nieuwe *European Journal for Nursing History and Ethics*.
- 17) Voorbereiden met neonatologen en NVMG van participatie door SHVB in lesdag van SCME/NVMG aan studenten klinische technologie (Delft) over het ontwerp en gebruik van medisch-technische instrumenten (ingeval van SHVB de couveuses). In dat kader ook: lenen van een Jonxis-couveuse van het Universiteitsmuseum Groningen.
- 18) Voorbereiden met de Commissie Geschiedenis van de Verpleegkunde binnen de NVMG van een Verpleegkundig Historische Dag over de heropening van SHVB op Urk en de plannen van SHVB voor de toekomst op 28-10-2017.
- 19) Een folder voorbereiden over wat het Trefpunt Geschiedenis op Urk te bieden heeft aan het HBOonderwijs, samen met vertegenwoordigers van de fysiotherapeuten en de verloskundigen; dit zal inhouden een 'Visite in het Depot' van SHVB en een rondleiding door het Trefpunt, met aldaar een lezing en één zg. 'Journal club' in kleinere werkgroepen met als doel: het begrijpend leren lezen van een historische tekst op het terrein van de bezoekende groep.
- 20) Buurtzorg Nederland (Jos de Blok) zegt financiële steun toe voor dit jaar; d.w.z. hij is bereid een van de rekeningen voor het opknappen van de nieuwe loods te vergoeden aan SHVB.
- 21) Twee nieuwe en geschikte vrijwilligers uit de regio melden zich aan.

Uitleningen van de collectie tot en met augustus 2017:

- Geldersch Landschap en Geldersche Kastelen voor het langdurig inrichten van een sanatoriumkamer in huize Verwolde te Laren.
- Museum Boerhaave te Leiden voor langdurige expositie.
- Haarlems Museum voor een expositie over de Gezondheidszorg in die stad in het verleden.
- Faculteit Gezondheidszorg, richting Verpleegkunde, Hogeschool Windesheim te Zwolle hospitaalservies voor een presentatie over het opdienen van voedsel en drank.
- GGZ Delfland 'Historisch Joris' voor een presentatie.
- Femke Ton voor een theatervoorstelling.
- Wil Akkermans voor een theatervoorstelling.